

The INE profile in Serbian

Training Intercultural Nursing Educators and Students

Validacija profila interkulturalnog edukatora medicinskih sestara

Rezime

Uvod

Interkulturalno kompetentni zdravstveni radnici su od suštinske važnosti u našim sve više multikulturalnim društvima kako bi se obezbedila efikasna i bezbedna nega. Neuspeh u pružanju nege prilagođene kulturno raznolikom društvu doprinelo je povećanju dispariteta u zdravstvenoj zaštiti (Smallwood, 2018). LaVeist i saradnici (2011) utvrdili su da su između 2003. i 2006. kombinovani direktni i indirektni troškovi zdravstvenih razlika zbog kulturne raznolikosti u Sjedinjenim Državama (SAD) iznosili 1,24 biliona dolara.

S obzirom na efekat koji trening interkulturalnih kompetencija ima na profesionalce i populaciju pacijenata, neke institucije ističu važnost razvijanja obrazovnih programa za povećanje ove kompetencije kod medicinskih sestara (National League of Nurses, 2005; AACN, 2008; USDHHS, 2011). U 2018. godini, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD, 2018) objavila je potrebu za negovanjem globalnih kompetencija kod studenata da stvaraju inkluzivnija društva, a u ovu kompetenciju uključuju aspekte koji se odnose na razvoj interkulturalne kompetencije.

Campinha-Bacote (1998) definiše kulturnu kompetentnost u sestrinstvu kao „proces u kojem zdravstveni radnik neprekidno nastoji da postigne sposobnost i raspoloživost za efikasan rad u kulturnom kontekstu klijenta“ (porodice, pojedinca ili zajednice). Ovaj model kulturne kompetencije predstavlja kulturnu svest, kulturno znanje, kulturnu veštinu, kulturne susrete i kulturnu želju kao pet konstrukata kulturne kompetencije. Kako autor ističe, interkulturalnu kompetenciju treba shvatiti kao proces više od krajnjeg proizvoda. U tom smislu, Razvojni model interkulturalne osetljivosti (DMIS) koji je stvorio Milton Bennett (1986; 1993; 2013) predstavlja kontinuitet koji objašnjava različite faze u razvoju interkulturalne kompetencije. Ova beskonačnost se proteže od etnocentrizma, iskustva sopstvene kulture kao „centralne za stvarnost“, do etnorelativizma, iskustva svoje i drugih kultura kao „u odnosu na kontekst“.

Razvoj interkulturalne kompetencije je složen proces, pa obuka u interkulturalnoj kompetenciji zahteva transformišuće pedagoške strategije koje su aktivne i inovativne, intelektualno podsticajne, emocionalno korisne i adekvatne u cilju razvijanja interkulturalne kompetencije kod studenata sestrinstva (Jeffreis, 2010; Clingerman, 2011; Jeffreis i Dogan, 2011; Larsen i Reif, 2011; Andrevs i Boile, 2012). Zbog složenosti uključenih u ove procese obuke, edukatori medicinskih sestara treba da budu interkulturalno kompetentni i pedagoški pripremljeni da bi olakšali interkulturalno učenje i rast.

Međutim, Bagdadi i Ismaile (2018) ukazuju da edukatori medicinskih sestara imaju umereni nivo interkulturalne kompetencije. Long (2012) je, na primer, kritikovao nedostatak obuke članova fakulteta, jer je samo jedan od 94 člana medicinskih sestara imao sertifikat o interkulturalnom sestrinstvu. Kardong-Edgren i sar., (2005) takođe su izvestili da polovina predavača koji predaju interkulturalne kompetencije nema nikakvu značajnu akademsku pripremu. Zbog toga je važno razviti programe za edukatore medicinskih sestara, kako bi oni mogli da obuče medicinske sestre da postanu interkulturalno kompetentne. Da bi se razvili ti programi, važno je imati jasnu definiciju potrebnih kompetencija za te edukatore.

Cilj

Cilj ove publikacije je razviti profil interkulturalno kompetentnog edukatora medicinskih sestara koji će olakšati razvoj interkulturalne kompetencije studenata sestrinstva.

Ovaj projekat je finansiran uz pomoć Evropske komisije i Movetia-e. Ova publikacija reflektuje poglede autora, stoga se Komisija ili Movetia ne mogu smatrati odgovornim za bilo kakvu upotrebu ovde datih informacija.

Metodologija

Razvoj profila iniciran je iscrpnim pregledom literature o pedagoškim kompetencijama interkulturalnih edukatora. Profil je potvrđen korišćenjem metodom Delphi. Delphi nam je dozvolio da mišljenja transformišemo u grupni konsenzus (Dalkei & Helmer 1963) i primenio ih kroz iterativni proces u više koraka. Uzorak uključuje stručnjake iz disciplinskih oblasti povezanih sa profilnim temama. Kvalitativni i kvantitativni pristupi korišćeni su za analizu podataka u različitim fazama / rundama (Hsu, 2007).

Profil

Ovaj profil klasifikuje kompetencije edukatora koji obučava studente nege za razvoj interkulture kompetencije u tri dimenzije: ličnu, profesionalnu i pedagošku.

Lična dimenzija interkulture kompetencije predstavlja aspekte interkulture kompetencije koji čine osnovu i za profesionalnu interkulturalno kompetentnu medicinsku sestru i za medicinsku sestru koja edukuje za interkulturalnu kompetenciju. Da bi kompetentno nastupala, ova osoba treba da bude etnorelativna, ili drugim rečima, ima sposobnost da deluje na odgovarajući i efikasan način u kulturno različitim situacijama.

Profesionalna dimenzija sadrži dodatne atribute potrebne za interkulturalno kompetentnu medicinsku sestru. Ova dimenzija je relevantna, jer edukatori medicinskih sestara koji treniraju interkulture kompetencije, moraju da obezbede da studenti nauče da komuniciraju i pruže efikasnu i odgovarajuću negu prilagođenu kulturnoj pozadini pacijenta, grupa ili zajednica u svom profesionalnom kontekstu. To takođe uključuje sposobnost rada u multikulturalnim timovima.

Pedagoška dimenzija opisuje karakteristike vaspitača medicinske sestre koja predaje interkulturalnu kompetenciju. Ova dimenzija je podeljena u dve poddimenzije. Jedna poddimenzija koncentriše se na potrebu da svi edukatori medicinskih sestara uče studente na interkulturalno kompetentan način. Druga poddimenzija usredsređena je na kompetenciju za obuku i podsticanje razvoja interkulture kompetencije studenata nege.

Dimenzije ovog profila su međusobno povezane i biće nekih preklapanja; na primer, pedagoška dimenzija sadrži aspekte profesionalne i lične dimenzije. Međutim, u ovom radu su tri dimenzije predstavljene odvojeno.

Pored toga, kompetencije u ovim dimenzijama svrstane su u znanje, stavove / vrednosti i veštine koje zahtevaju edukatori medicinske sestre. Odabrali smo ovaj taksonomski pristup uzimajući u obzir prethodne obrade teme OECD-ovim Okvirom globalnih kompetencija (2018) i SZO-jevim osnovnim kompetencijama edukatora medicinskih sestara (2016). Očekujemo da će ovaj zajednički opis olakšati razvoj obrazovnih programa i olakšati stvaranje alata i metoda ocenjivanja.

Rezime predloženog profila

Lične interkulturalne kompetencije	
Znanje	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikovati kulturu i kulturne karakteristike koje utiču na interkulturalnu interakciju • Objasniti uticaj lične percepcije na značaj interkulturalne kompetencije • Identifikovati sociolingvističke komponente, posebno interkulturalne stilove komunikacije • Opisati osnovna kulturna znanja o sebi i drugim kulturama • Demonstrirati kulturne okvire za istraživanje razlika u kulturnim vrednostima • Poznavanje modela za razvoj interkulturalne kompetencije
Stavovi/Vrednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Biti otvoren i poštovati kulturu drugih • Vrednovati čovekovo dostojanstvo i različitosti • Biti zainteresovan i tražiti interkulturalne interakcije • Biti empatičan i skroman • Tolerisati dvosmislenost • Pokazati strpljenje i fleksibilnost
Veštine	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikovati kulturu i kulturne karakteristike • Komuniciranje na odgovarajući i efikasan način sa drugim kulturama • Potražiti diferencijaciju i koristiti stereotipe / generalizacije kao hipotezu • Primeniti ponašanje prikladno kulturnom kontekstu i traženom ishodu • Potražite angažman i saradnju sa drugim kulturama

Profesionalne interkulturalne kompetencije	
Znanje	<ul style="list-style-type: none"> • Poznavanje različitih modela zdravstvenog uverenja • Objašnjavanje raznovrsnosti zdravstvenih uverenja pacijenta, porodice i uloge medicinskih sestara i njihovih međusobnih očekivanja • Razumevanje kulturalnih šokova, migracionih i akulturacionih procesa i njihovog različitog uticaja na ljude • Opisivanje etičkih dilema o kulturalnoj raznovrsnosti i determinanti u zdravstvenim nejednakostima • Opisivanje modela (inter) kulturalnih kompetencija u zdravstenoj nezi • Shvatanje relevantnih zakona i ljudskih prava koji se odnose na migrante
Stavovi/Vrednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvatanje i poštovanje uloge raznolikih kultura u nezi, posebno u zdravstvenim i isceljujućim uverenjima • Pokazivanje interesovanja za raznolike životno-iskustvene delove ličnosti pacijenata • Svesnost o postojanju stereotipa, predrasuda i kulturalnih pristrasnosti • Demonstriranje motivacije radi uvećanja kulturalnih kompetencija • Demonstriranje kulturalne empatije • Demonstriranje posvećenosti radi pružanja kulturalno-osetljive nege
Veštine	<ul style="list-style-type: none"> • Pružanje kulturalne kongruentne i senzitivne nege bazirane na individualnim, porodičnim i potrebama zajednice • Ostvarivanje komunikacije na interkulturalno kompetentan način u skladu sa raznolikim vrednostima i individualnim, pojedinačnim i očekivanjima zajednice • Upravljanje etičkim dilemama i konfliktima primenom adekvatnih strategija koje zadovoljavaju sve pojedince uključene u određenu situaciju • Primenjivanje socijalne jednakosti u procesu nege • Rad koji je uključen u jedan multidisciplinarni i multikulturalni tim

Ovaj projekat je finansiran uz pomoć Evropske komisije i Movetia-e. Ova publikacija reflektuje poglede autora, stoga se Komisija ili Movetia ne mogu smatrati odgovornim za bilo kakvu upotrebu ovde datih informacija.

Pedagoške interkulturalne kompetencije: Interkulturalno kompetentan nastavnik	
Znanje	<ul style="list-style-type: none"> Identifikuje faktore kulturalne raznolikosti i uslove učenja Formuliše uticaj lične kulture i kulture obrazovnog materijala na subjekt podučavanja Identifikuje faktore rizika, izazove i barijere koje učenici mogu ispoljiti tokom poučavanja i obrazovnih aktivnosti Opisuje obrazovne strategije kako bi vodio kulturalno raznoliku grupu
Stavovi/Vrednosti	<ul style="list-style-type: none"> Priznaje, prihvata i integriše kulturalne razlike među studentima ili nastavnicima i različite načine učenja Oseća kulturalnu empatiju za potrebama studenata za bezbednošću i poverenjem Pokazuju iskrenost i pravednost u svim praćenim aktivnostima
Veštine	<ul style="list-style-type: none"> Pruža obrazovne intervencije koje su adaptirane kulturalnoj raznolikosti Predstavlja uzor i ohrabruje perspektivno smenjivanje / multiperspektive u procesu poučavanja i učenja Koristi interkulturalne komunikacione veštine u procesu poučavanja i učenja

Pedagoške interkulturalne kompetencije: Edukator za interkulturalne kompetencije	
Znanje	<ul style="list-style-type: none"> Identifikuje efektivne ciljeve, zadatke i sadržaje za obrazovne programe razvoja kulturalnih kompetencija u procesu nege Objašnjavanje svrhe, prednosti i nedostataka različitih strategija obučavanja u skladu sa nivoom interkulturalne senzitivnosti studenata Opisuju principe podučavanja za studente u slučajevima kulturalne zadubljenosti
Stavovi/Vrednosti	<ul style="list-style-type: none"> Pokazuje posvećenost prema kontinuiranoj adaptaciji strategija obučavanja radi individualizacije procesa učenja i razvijanja interkulturalnih kompetencija Pokazuje pozitivan stav prema primeni aktivnih, efektivnih metoda usmerenih na reflektivno i kritičko mišljenje Pokazuje posvećenost prema etici kulture u poučavanju i učenju, i etici kulturalnih kontakata
Veštine	<ul style="list-style-type: none"> Projektuje programe integrisane obuke sa adekvatnom mešavinom iskustvenih i didaktičkih metoda, kulturalno specifičnih i opšte kulturalnih sadržaja, aktivnosti kognitivno-afektivno-bihevioralnog učenja Primenjuje specifične strategije za svaku razvojnu fazu kako bi pojačao interkulturalni razvoj Neguje razmišljanje o razlikama i zajedničkim crtama, i neguje analizu sa ciljem razumevanja uticaja kulture, i opasnosti etnocentrizma u procesu nege Upotrebljava strategije savetovanja koje pomažu studentima da se izbore sa kulturalnim izazovima